

Liwanda fransuz täsiri we iki ýanda-da ýakymsyzlyk

Category: Goşgular, Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Liwanda fransuz täsiri we iki ýanda-da ýakymsyzlyk LIWANDA FRANSUZ TÄSIRI WE IKI ÝANDA-DA ÝAKYMSYZLYK

Parižiň köçeleri gözelligiň şäheri ýa-da medeni arhitekturanyň enesi Beýrutyň köçelerine meñzeýär

Biziň günlerimizde her bir liwanlynyň Fransiýa bolan gatnaşygy çagalykdan başlaýar.

Fransuz dilinde bilim hökmany. Okadylýan taryh fransuz taryhy. Edebiýat – fransuz edebiýaty. Ýagny, liwanlylar fransuz medeniýeti bilen eriş-argaç bolup kemala gelýär, käbirleri özlerini bu medeniýet bilen bitewileşdirýär.

Köp ýagdaýda öýlerde fransuz dilinde gürlenerdi. Üstesine resmi ekzamenleriň dilem fransuz dilinde.

Pariž çagalygyň we ýaşlygyň elýetmez şäheridi. Syýahat etmek arzuw edilýän ilkinji şäher Pariž. Oňa baryp görmediklerem şäheriň köçeleriniň, metro duralgalarynyň, kino ýyldyzlarynyň adyny bilýär, fransuz goşgularyny ýatdan aýdýar.

Ulalanoň bilip galdyk, has dogrusy, Şarl de Gollyň arkasyndan öwrendik, Fransiýa bilen fransuzlaryň arasynda ullańan tapawut bar eken. Edil Liwan bilen liwanlylaryň arasynda bolşy ýaly.

Bu düşnüsiz tapawut hemmeler üçin beýle däl.

Meselem, nemesler täsin ýagdaýda Germaniýa meñzeýär. Olar ýaponlar ýaly konserwatiw, agras we işeňňir. Ýaponlar

ýaltalyga sebäp bolýar diýip dynç almakdan ýüz öwürýärler. Ine, şonuň üçinem fransuz sazy we fransuz teatry bar, emma nemesleriň ýadyna aýdym aýtmak düşse, ilki bilen harby gimnleri we «Germaniýa hemme zatdan ýokardadyr» aýdymy bolar. Sygyrda ulanylýan söz düzümleri-de harbydyr, onda ne aýyň ýagtysy bar, ne agaçly ýoda.

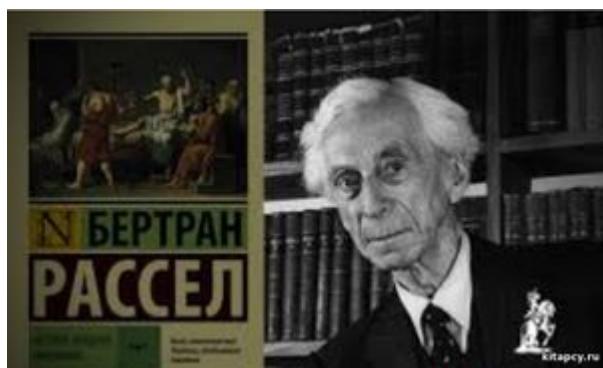
Pariž eýyäm birnäçe hepde bäri ýanýar. Adamlar köçä döküldi. Zibil, urha-urluk, goh-galmagal, gykylyk, ahy-nala... Ýeri näme sebäpli?

Sebäbi döwlet pensiýa ýasyny 62-den 64-e çykartjak bolýar. Yene iki ýyl işlemelimi?!.

Işlemek jähennemiň teýine gitsin. Biz öýümizde arkaýyn oturyp aýlyk alasymyz gelýär. Elimizde-de süýtli kofe. Kafede oturanymyzda adamlar, hökümet, oppozisiýa hakdaky pikir alşyp, tankydy çekişmeleri gurasymyz gelýär.

A muňa döwletiň maddy mümkünçılıgi barmy?

Ol eýyäm aýry gürrüň. Biz Ibn Mukaffanyň fransuz wersiyasy mosýe La Fonteniň basnýalaryndaoy awgust mör-möjejigi bilen bile aýdyma zowladasymyz gelýär. Parižiň köceleri gözelligiň şäheri ýa-da medeni arhitekturanyň enesi Beýrutyň köcelerine meňzeýär. Üstesine zir-zibiller üýşüp, onda-munda çukurlar hoňkaryp ýatyr Adamlar aýak üstünde – köcelerde. Emma liwanly döwletden bir döwüm çörek we ogurlanan pulundan paý talap edip, iň bolmanda ogrularyň keýpini bozmak üçin aç-hor köçä çykýar.

Hernäce Bertran Rasseliň ýazan iň gowy kitabı «Bikärlige öwgi» bolsa-da, bikärlilik gylyklaryň iň ýaramazydyr. Şol sanda bu çaklaňja ýazgymyň maksady hijem ýaltalygy öwmek däl, ele alan zadym – sindikal zähmet tejribeleridir.

Korona ýokanjynyň boýnumyza dakan «köçä çykma gadagançylygy» dünýäniň zähmet ülňülerini we görnüşlerini çepbesine çöwrüp taşlady.

Şol bir işi öýüň eýwanynda oturyp edip bolýarka, daň bilen turup, ýarym oýa-ýarym ukuly halda nämüçin metro duralgasyna tarap haýdamaly?

Semir ATAULLAH,

Liwanly žurnalist.

Anna, 01.04.2023 ý. Publisistika